

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА САМОКОВ ЗА 2025 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Туризмът е ключов икономически сектор за община Самоков. Развитието му на територията на община Самоков и през 2025 година продължава да бъде стратегически приоритет за местната администрация и бизнеса. Природното богатство – планина, реки, езера, гори, минерална вода, съхраненото културно-историческо наследство, както и наличната изградена туристическа база създават благоприятни условия за развитието на целогодишен туризъм в дестинацията.

Община Самоков предлага разнообразни форми на туризъм като най-силно развити и с потенциал за бъдещо развитие са следните видове туризъм:

- *Културно-исторически туризъм* - богато културно-историческо наследство, датиращо още от IV век с разкритите раннохристиянски църкви и крепости, постиженията през Възраждането, изградените и опазени и до днес църкви, музеи и други забележителности; към тази форма може да се включи като съпътстващ и религиозният туризъм;
- *Зимен туризъм* - най-значимият дял от туристическия поток се дължи на зимния туризъм, съсредоточен основно в курорта Боровец – най-старият курорт на Балканите. Със своите ски писти, модерни лифтове и хотели, курортът привлича както български, така и чуждестранни туристи през зимния сезон. Малъвица е курортът с най-бързо развитие в България, който предоставя възможности за зимен туризъм и е отправна точка за различни маршрути в планината. Малъвица е символът и на българският алпинизъм.

ПРОЕКТ

- *Планински туризъм* - разположението на Самоков в Рила планина и Национален парк „Рила“ предоставя отлични възможности за пешеходен туризъм, трекинг и алпинизъм. Множество екопътеки, включително маршрутите към Седемте рилски езера, хижа Малъвица и връх Мусала, са популярни целогодишно.
- *Селски и еко туризъм* - в околните села се развива селски туризъм с акцент върху автентичната местна атмосфера, традиционна кухня, бит и традиции. Това допринася за съхраняването на местните обичаи и за стимулиране на икономиката в малките населени места. На територията на Национален парк „Рила“ се наблюдава изключителното богатство на защитени видове от флората и фауната.
- *Спортен и приключенски туризъм* – спорт и туризъм взаимно се допълват в Самоков. Спортната база в града предлага 2 мултифункционални зали, стадион, ролбан, мотополигон, стрелбище, тенис кортове, игрища за минифутбол, скейт парк, въжен град, ледена пързалка, пъмп трак, площадки за фитнес на открито. Съществуват добри условия за алпинизъм, делтапланеризъм, ветроходство, планинско колоездене, както и за лов и риболов.
- *Спа и уелнес туризъм* – наличието на термални води в село Белчин с доказани лечебно-профилактични въздействия върху опорно-двигателната система и кожни дерматити правят дестинацията в предпочитано място за спа и здравен туризъм.
- *Конференстен туризъм* – хотелската база на територията на община Самоков предлага възможности за конференстен и конгресен туризъм. Капацитетът на залите за корпоративни събития започват от 20 места и достигат до 700, оборудването и функционалността им отговарят на съвременните изисквания.
- *Фестивален туризъм* – календарът със събития изобилства с интересни събития, включва над 40 културни прояви и над 60 спортни, което прави фестивалният туризъм основен за района и съпътстващ при други видове туризъм.

Всяка форма на туризъм може да се разглежда като основна и като съпътстваща, и като съчетание от различни форми с резултат създаване на уникален туристически продукт..

Годишната програма за развитие на туризма в Община Самоков за 2025 година е съобразена с Плана за интегрирано развитие на Община Самоков 2021 – 2027 г., , Програма за управление на културното наследство и туризма на Община Самоков 2021 – 2030 г., Областната стратегия за регионално развитие в София Област 2014-2020 година, с Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014 -

2030 г., Националната концепция за туристическо райониране, Стратегическия план за развитие на културен туризъм в България, с Националната политика по отношение на Културно-историческите дестинации, както и с местните туристически ресурси и потребностите на съвременните туристи и посетители на региона.

Програмата на община Самоков за развитието на туризма е изготвена на базата на Закона за туризма, като систематизира целите, мерките и проектите, чиято реализация ще води до утвърждаване на устойчиви практики за развитие и управление на туристическите ресурси и дейности на територията на община Самоков в условията на различни предизвикателства и реалности, отразявайки спецификата и високата динамика на развитие на отрасъла на локално, регионално и световно ниво.

Програмата представлява платформа за координирани съвместни действия на всички заинтересовани от туризма страни за развитието на туристическия потенциал на общината, което при добро желание и усилия от всички страни може да се превърне в един много силен инструмент при реализирането на различни по мащаб, характер и всеобхватност проекти.

В Програмата за развитие на туризма за 2025г. се заложили реалистични цели, които могат да се осъществят при идентифицираните налични и потенциални финансови, физически и човешки ресурси.

II. ПАЗАРНИ ТЕНДЕНЦИИ

За анализа на пазарните тенденции в световен мащаб сме използвали данни на Световната туристическа организация към ООН – UNWTO, както и данни на McKinsey & Company - глобална компания, предлагаща услуги в областта на управленското консултиране, която работи с много от водещите световни фирми, както и с много правителства и правителствени институции. Изследването на международните тенденции показва посоката на развитие на туризма в световен мащаб, което всъщност дава отражение на туризма в България и в частност на нашия регион. През 2025 година световният туризъм ще продължи да се възстановява и адаптира след предизвикателствата на пандемията, като се фокусира върху устойчивостта, технологиите и персонализирането на преживяванията. Според различни

ПРОЕКТ

прогнози, през следващите години ще се наблюдава бързо възстановяване на индустрията, което ще бъде подкрепено от иновации в транспортните технологии, дигитализацията и нарастващото значение на отговорния туризъм.

Световната туристическа организация към ООН публикува всяка година анализ на състоянието на туризма спрямо предходната година и в сравнение с предишни периоди. Лайтмотивът на анализа е: Международният туризъм възстановява нивата си отпреди пандемията през 2024 г.

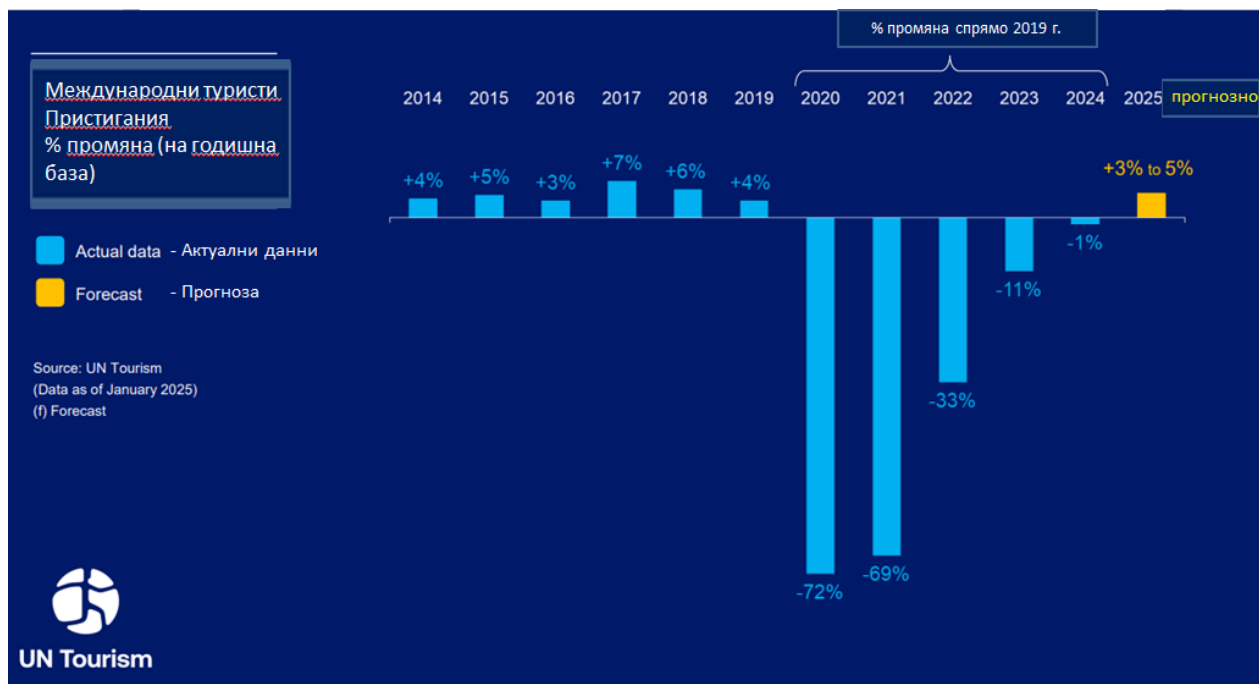
С 1,4 милиарда регистрирани международни туристически посещения в световен мащаб, 2024 г. бележи възстановяването на международния туризъм от най-тежката криза в историята на сектора. По-голямата част от дестинациите посрещнаха повече международни туристи през 2024 г., отколкото преди пандемията, като същевременно средствата, които посетителите отделят, също продължиха да растат значително.

Очаква се растежът да продължи през цялата 2025 г., воден от силното търсене, допринасящо за социално-икономическото развитие както на традиционни, така и на нововъзникващи дестинации. Това напомня за огромната ни отговорност като сектор да ускорим трансформацията, поставяйки хората и планетата в центъра на развитието на туризма.

Европа, най-големият регион за туристически дестинации в света, е регистрирала 747 милиона международни пристигания през 2024 г. (+1% над нивата от 2019 г. и 5% спрямо 2023 г.), подкрепени от силно вътрешнорегионално търсене. Всички европейски подрегиони са надминали нивата отпреди пандемията, с изключение на Централна и Източна Европа, където много дестинации все още страдат от продължаващите последици от руската агресия срещу Украйна.

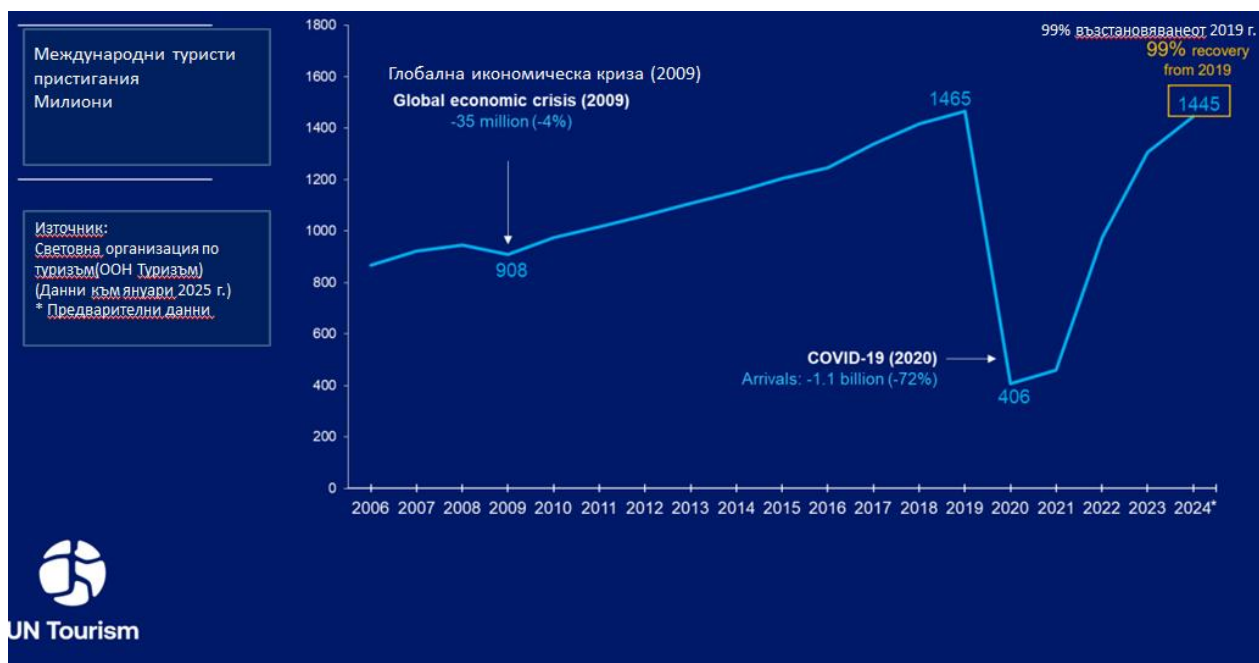
Очаква се международните туристически пристигания да нараснат с 3% до 5% през 2025 г. в сравнение с 2024 г., ако се приеме продължаващо възстановяване на Азия и Тихия океан и солиден растеж в повечето други региони. Тази първоначална прогноза предполага, че глобалните икономически условия остават благоприятни, инфлацията продължава да намалява и геополитическите конфликти не ескалират. Това се вижда и от графиката по-долу, която показва движението на пристигащи туристи в периода 2014 – 2024 г

ПРОЕКТ

Перспективите отразяват стабилизиране на темповете на растеж след силно възстановяване на международните пристигания през 2023 г. (+33% спрямо 2022 г.) и 2024 г. (+11% спрямо 2023 г.).

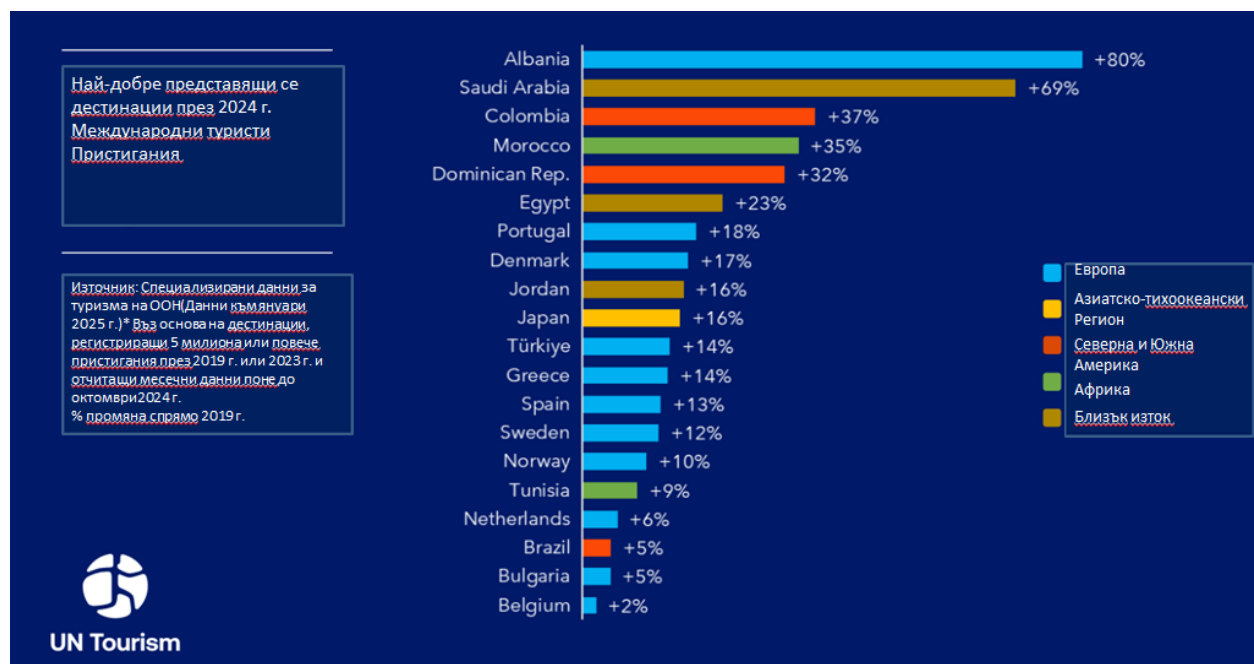
Балансирането между растежа и устойчивостта ще бъде от решаващо значение през 2025 г., както се отразява в две основни тенденции, идентифицирани от експертната група: търсенето на устойчиви практики и откриването на по-малко известни дестинации.

ПРОЕКТ

Тази графика отчита Пристиганията на международни туристи, които достигат 99% от нивата от 2019 г. до 2024 г., четири години след началото на пандемията от COVID-19, отбелязвайки възстановяването от най-тежката криза в историята на сектора.

- 1,4 милиарда туристи са пътували в чужбина през 2024 г., което е с около 11% повече отколкото през 2023 г. и почти същият брой като през 2019 г.
- Резултатите са обусловени от увеличеното търсене във всички региони след пандемията, както и от стабилните пътувания в чужбина.
- Близкия изток остана най-добре представящият се регион през 2024 г., с пристигания с 32% над нивата от 2019 г. и 1% над 2023 г. Африка посрещна 7% повече туристи, отколкото преди пандемията.
- Европа, най-големият регион за туристически дестинации в света, регистрира 1% повече международни пристигания, отколкото през 2019 г.

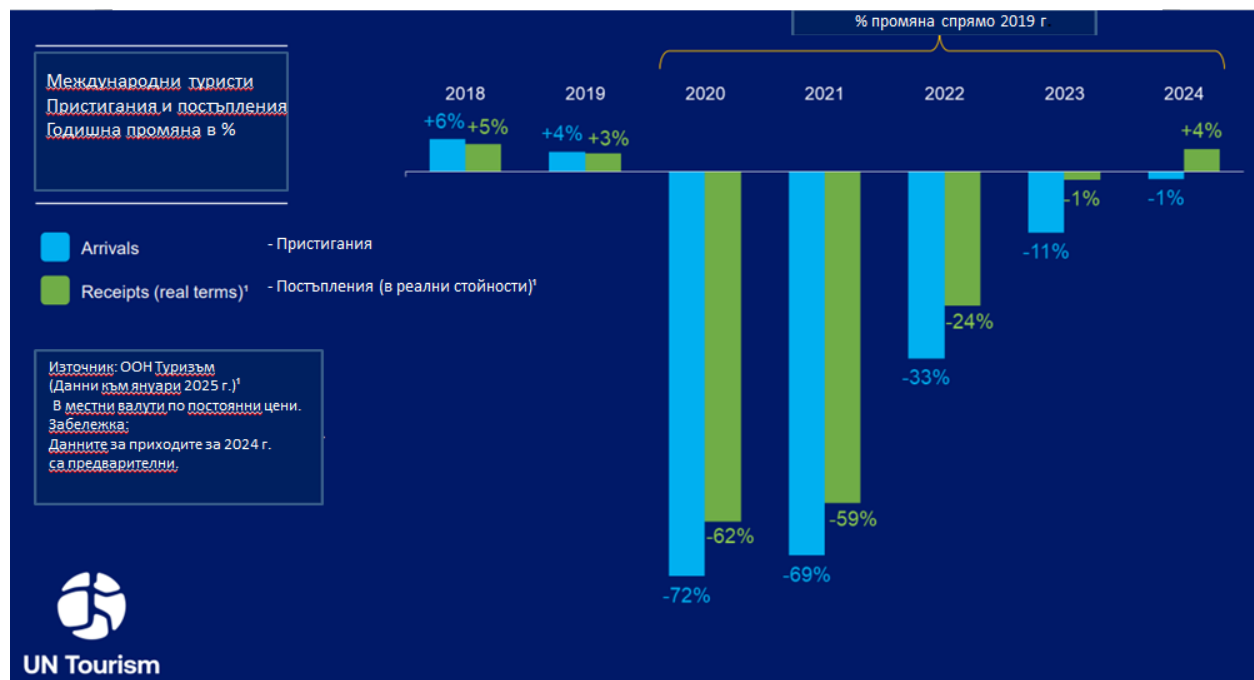

Тази графика прави анализ на дестинациите, регистриращи 5 милиона или повече пристигания през 2019 г. или 2023 г. и отчитащи месечни данни поне до октомври 2024 г. България бележи ръст с 5 % и се нарежда в топ 20 на най-добре представящите се дестинации по отношение на пристигащи международни туристи през 2024 г. в % спрямо 2019 г.

Според предварителните оценки, приходите от международен туризъм продължават да растат с 97% (-3% спрямо 2019 г.), а регионът Азия и Тихия океан - с 87% (-13% спрямо 2019 г.).

ПРОЕКТ

- Приходите от международен туризъм продължават да растат през 2024 г., достигайки 1,6 трилиона щатски долара, което е с 3% повече спрямо 2023 г. и с 4% спрямо 2019 г. (в реално изражение).

Картината, отразяваща туризма и пътуванията е динамично променяща се, задвижвана от туристи, дестинации - традиционни и нови, и от актуални пазарни тенденции. Посоката след пандемичната 2019 г. е твърдо нагоре, но нивата по някои показатели са достигнали тези от 2019 г., по-други се очаква да достигнат през 2025 г. Иновативност, дигитализация, нови технологии и преживявания са ключови за днешното развитие на туризма.

Съединените щати, Германия, Обединеното кралство, Китай и Франция са петте най-големи източници на туристи в света. Разходите за пътувания в тези страни общо представляват 38% от разходите за международни пътувания през 2024 г. и се очаква да останат петте най-големи пазари до 2030 г.

Шестдесет и шест процента от анкетираните от McKinsey & Company туристи казват, че се интересуват повече от пътувания сега, отколкото преди пандемията от COVID-19. Тази тенденция се наблюдава във всички анкетирани възрастови групи и националности. Анализите посочват, че са планирани повече пътувания през 2024 г., отколкото през 2023 г.

- *Пътуването се е превърнало в основен приоритет, особено за по-младите поколения.*

ПРОЕКТ

По-младите поколения дават приоритет на преживяванията пред притежанията. Петдесет и два процента от поколението Z в проучването на McKinsey & Company казват, че харчат средства за преживявания, в сравнение само с 29 процента от поколението на бейби бумърите. Пътуващите от поколение Z се опитват да спестят пари първо от полети, местен транспорт, пазаруване и храна, преди да се опитат да намалят разходите си за преживявания. Дори терминологията, използвана от по-младите поколения за описание на пътуванията, е ориентирана към преживяванията: „Никога не спирайте да изследвате“ е свързана с близо 30 милиона публикации в Instagram.

Поколение	Продължителност
Поколение Z	родени между 1996 и 2009
Поколение Y (известно още като милениали),	родени между 1980-1995
Поколение X	родени между 1965 и 1979
Поколение Бейби бумъри	родени между 1946 и 1964

- *Туристите се наслаждават на организирането на свои собствени пътувания.*

Само 17% от анкетираните казват, че са използвали туристически агент, за да резервират пътуване през последната година. Пътуващите искат пълен контрол над своите маршрути. Втората най-често цитирана причина е, че те просто се наслаждават на процеса на планиране. Всъщност, проучванията показват, че очакването на пътуване може да доведе до по-високи нива на щастие от самото пътуване. Приключението започва преди самото пътуване

- *Социалните медии са най-новото и най-бързо развиващо се звено в туристическата верига.*

Социалните медии са технологично задвижвана платформа за колективно разказване на истории. Деветдесет и два процента от по-младите пътешественици казват, че последното им пътуване е било мотивирано по някакъв начин от социалните медии.

- *Вътрешнорегионалният туризъм е във възход.*

По-голямата част от пътуванията са близо до дома. Пътуванията в собствените държави и в съседните страни все повече се увеличават

- *Лицето на луксозните пътувания се променя.*

ПРОЕКТ

Очаква се търсенето на луксозен туризъм и хотелиерство да расте по-бързо от всеки друг сегмент на пътуванията през 2025 г.

- *Туристите от Източна Европа отделят повече пари за пътувания.*

Очаква се разходите за пътувания на източноевропейците да нарастват със 7% годишно до 2030 г., което е с два процентни пункта по-високо от разходите на западноевропейците. Областите с особено висок растеж включват Чехия, Унгария и Полша, където туристите от средната класа все по-често пътуват по-далеч. Основните туристически компании, включително TUI Group, се възползват от тези нови пазари, като предлагат чартърни полети до дестинации с топло време като Египет. Въпреки че броят на туристите от тези нови пазари нараства, тяхната покупателна способност остава относително ограничена. В сравнение със западноевропейските туристи (които средно отделят 159 долара на нощувка от общите разходи за пътувания), южноазиатците харчат с 20% по-малко, източноевропейците харчат с 40% по-малко, а югоизточноазиатците харчат с 55% по-малко.

- *Търсене на нови и различни преживявания*

Познатите, традиционни туристически предложения от миналото са остарели. Днешните туристи искат да се отдадат на креативни преживявания, съобразени с техните приоритети и лични усещания

Новите технологии и новите подходи, съчетани с изпитаните силни страни като добро управление и очарователно обслужване, правят по-лесно от всякога оформянето на персонализирани предложения, които могат да задоволят уникалните нужди на туриста.

Според McKinsey & Company се очаква вътрешните пътувания да нарастват с 3% годишно и да достигнат 19 милиарда нощувки годишно до 2030 г. В същия период международните пътувания също би трябвало да се увеличат до историческата си средна стойност от девет милиарда нощувки. Очаква се разходите за пътувания да следват подобна траектория, с приблизително 8,6 трилиона долара разходи за пътуващи през 2024 г., което представлява приблизително 9% от световния БВП за тази година.

Като извод може да се отбележи, че въпреки всички предизвикателства пред международния туризъм, перспективите за 2025 г. са положителни сочат към продължаващ растеж.

Предизвикателства пред международният туризъм през 2025 г.

По отношение на предизвикателствата, които туризмът ще срещне през 2025 г., индустрията ще се сблъска с редица глобални проблеми, които ще изискват адаптация и иновации. Икономическите и геополитическите въздействия обаче продължават да представляват значителни рискове. Повече от половината от анкетираните посочват високите разходи за транспорт и настаняване, както и други икономически фактори, като например нестабилните цени на петрола, като основни предизвикателства, пред които ще се изправи международният туризъм през 2025 г. На този фон се очаква туристите да продължават да търсят добра оферта за парите си. Геополитическите рискове (освен продължаващите конфликти) са нарастваща загриженост сред експертната група, която ги класира на трето място след икономическите. Екстремните метеорологични явления и недостигът на персонал също са критични предизвикателства, нареждайки се на четвърто и пето място сред факторите, идентифицирани от експертната група.

Ето някои от основните предизвикателства, с които ще трябва да се справят туристическите дестинации и компании:

ПРОЕКТ

Високи разходи за транспорт и настаняване – темата е особено актуална и засяга всички сфери на туризъм от лични пътувания до бизнес пътувания. Повишени разходи за гориво, пътни такси, летищни такси и т.нар. „зелен данък“, повишените разходи за електричество, вода и хигиенни стандарти след пандемията са сред факторите, които повишават разходите и от там цените за крайните потребители.

Други икономически фактори - Глобалната инфлация остава относително висока в редица страни. Високи лихвени проценти водят до спад по-скъпи кредити за домакинствата и бизнеса, трудности при инвестиции, спад в покупателната способност. Забавен икономически растеж е сред тези фактори, като в някои региони се очаква стагнация. Особено уязвими са икономики с висока задлъжнялост и силна зависимост от външна търговия.

Други геополитически рискове - Неспокійствието в глобален мащаб и политическата нестабилност ще продължат да бъдат сериозен риск за индустрията. Тези фактори може да доведат до ограничен достъп до международни дестинации, страх от пътуване, намалено доверие и търсене.

Екстремни метеорологични явления - Климатичните промени и природните бедствия, ще останат основно предизвикателство през 2025 година. Климатичните промени могат да променят дължината и интензивността на туристическите сезони в различни региони. Повишени разходи за възстановяване след природни бедствия, които ще могат да отдалечат туристите от рисковите райони.

Недостиг на персонал - Туристическата индустрия е силно зависима от хора, работещи в бранша. През 2025 г. индустрията ще продължава да се сблъска с проблеми, свързани с недостиг на персонал, с недостатъчната квалификация на работната сила, както и с трудности при наемането ѝ. Това води до намалено качество на обслужването и преживяванията.

Ниско потребителско доверие - отразява слабата готовност на хората да пътуват, планират или харчат пари за туризъм, поради несигурност, страхове или липса на финансови ресурси. потенциалните туристи не вярват, че условията за пътуване са: сигурни (здравословно и политически), стабилни (ценово и организационно) и изгодни или предвидими.

Изисквания за пътуване - разнообразието, честата промяна и липсата на унифицирани изисквания за пътуване между различни страни създават объркване и несигурност за туристите, което влияе негативно на техните решения. Различни правила за визи, електронни

ПРОЕКТ

разрешителни (например ETIAS в ЕС от 2025 г.) или разрешения за влизане затрудняват туристите. В някои региони все още има изисквания за ваксини, тестове или документи, особено при епидемични вълни. Различни системи за проверка на документи, дигитални формуляри, QR кодове и приложения за проверка на здравен статус обхващат по-възрастни или не толкова дигитално грамотни пътници.

Проблем с претоварването на дестинациите - С увеличаването на броя на туристите и развитието на технологии като социални медии, някои популярни дестинации ще изпитват проблеми с овертуризма – прекомерната туристическа натовареност. Това ще води до натиск върху инфраструктурата, природните ресурси и местните общности, което може да доведе до разрушаване на екосистеми и намаляване на качеството на преживяването.

Претоварване на летищата, закъснения на полети, отмяна на полети - Увеличеният брой пътници след пандемията, повече полети, но без достатъчно капацитет и персонал са сред факторите, които създават затруднения на летищата. Някои летища, особено в пиковите сезони, не са подготвени за натоварването – липсват гейтове, багажен капацитет, чакални. Чести закъснения се наблюдават на летища в големите европейски градове – Франкфурт, Амстердам, Лондон, Париж, както и на балкански и източноевропейски летища, където капацитетът нараства по-бързо от инфраструктурата (вкл. София, Букурещ, Белград). Според авиационни анализатори, броят на отменените полети в Европа през летния сезон на 2025 г. ще е с 15–20% по-висок спрямо 2019 г.

Руската офанзива в Украйна и конфликтът Хамас/Израел - пътуванията в тези региони ще продължават да бъдат затруднени от геополитическа нестабилност и рискове за безопасността. Това води до намалена туристическа активност в рискови региони, но и до изменения в маршрути и дестинации на основните туристически потоци.

Тези предизвикателства ще изискват сериозни усилия за иновации, сътрудничество между различни сектори и адаптиране към новите глобални реалности. Туризмът през 2025 година ще трябва да намери баланс между потребностите на пътуващите, опазването на природата и стабилността на индустрията.

Анализ на тенденциите в Самоков и региона:
--

По данни на Националния статистически институт за дейността на курортните комплекси в България, Боровец е генерирал приход от нощувки за 2024 г. в размер на 43 002 273 лева, от които 23 461 139 лева от чужденци. За 2023 година приходите в курорта са в размер на 35 277 072 лева, от които 19 604 100 лева са от реализирани нощувки от чужденци;

През 2024 г. са реализирани 434 745 нощувки, от които 220 155 нощувки на чужденци. Реализираните нощувки за 2023 г. са 447 232, от които 208 809 броя от чужденци.

Пренощуващите лица през 2024 г. са 153 794 лица, от тях 54 606 са чужденци. Общият брой пренощували лица за 2023 г. е 149 850, от които 50 446 са чужденци.

Отчитайки тези данни и резултатите от туристическата дейност на територията на община Самоков за предходната година (съгласно Отчета за дейността), както и изследването на световните тенденции можем да обобщим следното:

- Нараства делът на индивидуалните пътувания;
- Намалява делът на ваканционните пътувания за сметка на по-краткотрайните и уикенд пътувания;
- Увеличава се броят на годишните пътувания за сметка на тяхната по-кратка продължителност;
- Нараства силното значение на дигитализацията в отрасъла и влиянието на следните 8 елемента върху развитие на глобалния туризъм:
- Изкуственият интелект ще навлиза все повече в оперативната дейност и предлагането на туристическите услуги;
- Социалните мрежи имат огромно влияние при вземането на решение за почивка. Затова те са основен комуникационен канал за реклама на туристически дестинации.
- Нараства значението на фактора „сигурност“ при избора на дестинация;
- Закупуване на туристически продукти и услуги чрез интернет нараства все повече;
- Виртуалната реалност ще бъде все по-важен фактор в туристическото предлагане;
- Нараства ролята на иновациите и новите технологии, които са в основата на конкурентноспособността в туристическата индустрия;
- Нарастват съзнанието и интересът на посетителите към околната среда и спорта.
- Нарастват посещенията на културни събития, търсене на автентичност и местни култури, търсене на преживявания;

ПРОЕКТ

- Приемането на България в Шенген прави пътуванията в рамките на пространството лесно достъпно и ще доведе до увеличаване на туристопотока.

Изследването на тенденциите в района очертава насоките за развитие на туризма и ще дадат отражение върху местния туристически продукт, който да отговаря на съвременните реалности и на търсенето на туриста.

III. ЦЕЛИ

Основната цел на Годишната програма за развитие на туризма в община Самоков за 2025 година

Утвърждаването на община Самоков като целогодишна туристическа дестинация в България като се повишава привлекателността ѝ както за българския пазар, така и за страните от Европейския съюз и другите основни чуждестранни пазари.

Специфични цели на Годишната програма за развитие на туризма в община Самоков за 2025 година

1. Изграждане и поддържане на инфраструктурата на територията на общината, която обслужва туризма, включително местните пътища, свързващи местата за настаняване с автогарата и с паметниците на културата и на културното наследство, религиозните обекти и обектите, които привличат туристическо внимание;

2. Изграждане на нови туристически атракции, които трайно да задържат вниманието на туристите и да привличат нови особено извън зимния сезон;

3. Изграждане и поддържане на нови екопътеки в близост до града и обособяване на такива на територията на к.к. Боровец;

4. Опазване, поддържане и развитие на зелените площи, парковете, пешеходните алеи, велоалеите, туристическите пътеки.

5. Поставяне на указателни и информационни табели;

ПРОЕКТ

6. Поддържане на туристическите информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите;

7. Поддържане на богат календар на събития с местно и национално значение, които да предизвикват интереса на туристите от различни възрасти и националности;

8. Организиране на изложби, базари и демонстрации на местни занаяти и представяне на фолклорни обичаи, които са автентични и традиционни за района;

9. Рекламирање на туристически продукт на общината в страната и чужбина – изготвяне на рекламни материали, участие в национални срещи и конференции, участие в местни и международни туристически изложения, участие в конкурси;

10. Подобряване качеството на туристически услуги от общинските туристически обекти;

11. Изграждане на информационна и туристическа инфраструктура по селата, подпомагане на дейността им по отношение на провеждане на местни фестивали и събори;

12. Обособяване на места за къмпинги и каравани в района р. Искър и в к.к. Боровец;

13. Увеличаване на броя посещения в музейните обекти в града и комплекс „Цари Мали град“ чрез активна реклама на място в хотелите и чрез туроператорите, които осъществяват дейност в региона;

14. Членство в туристически сдружения, побратимяване и сътрудничество с градове в други държави;

15. Създаване на един регионален туристически продукт и активно взаимодействие с общините, които географски отстоят на сравнително близко разстояние от община Самоков, с което ще се гарантира една по-широка гама от предлагане, допълване на липсващите или малко налични ресурси и гарантиране на една добавена стойност на престоя на всеки един от гостите в региона.

Активната политика за популяризиране на културно-историческото наследство на общината, специализацията му, богатия културен календар и създаването на нови и различни

възможности за туризъм на преживяването, спорт и развлечения са задачи, по които се работи цялостно.

IV. ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙНОСТИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за развитие на туризма в Самоков през 2025 година предвижда следните основни дейности, съгласно Закона за туризма съгласно чл. 11, ал. 2:

Приоритет 1 „Изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на Общината”, включващ следните мероприятия:

1. Текущо поддържане на инфраструктурата и зелените площи;
2. Основен ремонт на улици в Община Самоков и к.к. Боровец;
3. Основен ремонт на общински пътища, свързващи града със селата;
4. Инвестиционен проект за възстановяване и обновяване на съществуваща екопътека в к.к. Боровец;
5. Проект за осветление на Червения пешеходен мост, град Самоков;
6. Инвестиционен проект за ремонт на ски шанца, град Самоков;
7. Закупване на устойчива коледна украса за дългосрочна употреба;
8. Закупване на 5 броя електробуси по проект „Община Самоков с още една крачка към опазване на природата – електробусите ще обслужват линията Самоков-Боровец – Самоков;
9. Закупване на автобусни спирки;
10. Доизграждане на мрежата от велоалеи в града и развитието ѝ в посока селата и к.к. Боровец; изграждане на велоалея от гр. Самоков до с. Доспей;
11. Изграждане на пешеходни и велоалеи в к.к. Боровец;
12. Поддържане на съществуващи планински пътеки и изграждане на нови, в това число екопътека от хижа Вада до Седемте рилски езера;
13. Поставяне на информационни и указателни табели по пътеките и в селата обект на туристически посещения;
14. Поставяне или подмяна на информационни и указателни табели на различни обекти в община Самоков;
15. Инвестиционен работен проект за нов център на к.к. "Боровец";
16. Изграждане на зоната около фонтаните;
17. Инвестиционен проект за паркиране в к.к. "Боровец";
18. Изграждане и поддържане на информационни табла, град Самоков.

Приоритет 2 „Изграждане и функциониране на туристически информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите“

1. Осигуряване персонално обслужване на посетителите седем дни в седмицата;
2. Закупуване на киоск/екран или смарт телевизор за нуждите на ТИЦ-Самоков и ТИЦ Боровец.

Приоритет 3 „Изграждане и поддържане на туристически обекти, които са общинска собственост или за които правото за ползване и управление е предоставено на общината“

1. Закупуване на движими културни ценности с художествена стойност за Градски исторически музей - Самоков;
2. Закупуване на експозиционни витрини с осветление за Градски исторически музей - Самоков“;
3. Закупуване на туристически атракцион – туристическо влакче по проект през МИГ Самоков по мярка „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“;
4. Закупуване на туристически атракцион – ледена пързалка – алея по проект през МИГ Самоков по мярка „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“;
5. Ремонт, реконструкция и обзавеждане на Доспевска къща /Къща на самоковските зографи/, ремонт на дворното пространство, изграждане на навес и сцена на открито; доставка на обзавеждане и оборудване;
6. Работен проект за по-нататъшни реставрационни дейности на обект „Шишманово кале“. Проектиране на трафопост за външно ел. захранване на обект "Шишманово кале";
7. Проект за реставрация и адаптация на Синагогата- гр.Самоков;

Приоритет 4 „Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма“

Предстои активна дейност с местните представители на туристическия бранш за включване в техните пакети на събитията, организирани на територията на цялата община. В календара със събития на територията на община Самоков са включени традиционните празници, фестивали и културни прояви, които са над 40 на брой. Спортните събития са повече от 60.

Община Самоков е организатор или партньор при провеждането на тези събития, които са с местно и национално значение; община Самоков съдейства при изпълнението на проекти с регионално и национално значение и е домакин на големи форуми и мероприятия с основна цел популяризиране на района и привличане на още по-голям брой посетители.

ПРОЕКТ

Част от предстоящите събития са представени в извадката от Календара със събития на община Самоков:

Месец юни	
01 юни	Детски празник – Площад „Захарий Зограф“; Детски карнавал; Изложба на детски рисунки – Читалище-паметник „Отец Паисий-1859”
02 юни	Ден на Ботев и загиналите за свободата на България - Паметника на Христо Ботев
24 юни	Фестивал „Доспей пее и танцува и на билки се любува”
28 юни	Празник на Рилския зелник – село Бели Искър
Месец юни	Младежки Стрийт Арт фестивал – град Самоков
28 юни	Откриване на летния сезон в Боровец – к.к. Боровец
Месец юни	Изложба на Наум Хаджимладенов – Сарафска къща
Месец юли	
05 юли	Фолклорен фестивал „Арно село, арни ора” – село Долни Окол
11-12 юли	Национално изложение и празник на Малинопроизводителите и ягодоплодните – град Самоков
25-27 юли	Лаго фест – Парк „Туристическа градина”
19 юли	Чакърови тържества - Чакърови поляни
Месец юли	Празник на късноантичната крепост „Цари Мали град”
Месец юли	Щъркелови празници – село Поповяне
Месец юли-август	Юбилейна изложба с каталог 130 години от рождението на проф. Васил Захариев - Художествена галерия „Проф. Васил Захариев”
Месец юли-септември	Юбилейна изложба 180 години от рождението на Васил Попрадойков – Исторически музей Самоков
Месец август	
01-04 август	Международен Джаз фестивал „Д-р Емил Илиев” - Боровец
02-03 август	Празник на Рила - Хижа Мусала;
15-21 август	Празник на Самоков
30 август	Фолклорен фестивал „Дар от природата” – село Говедарци
Месец август	Поклоннически път до Рилски манастир през селата Ярлово, Белчин, Клисуре
Месец август	Пленер „Нишките на времето” – Сарафска къща
Месец август	Летен празник за децата и младежите
Месец август	Дни на българското кино - Кино прожекции – парк „Туристическата градина”
Месец август	„Вечер в музея” - Културно събитие в Исторически музей - Самоков
Месец септември	
06 септември	Ден на Съединението на България
06 - 07 септември	Фолклорен фестивал „Бобфест” – село Радуил
06 - 07 септември	Карвинг фестивал – град Самоков
13 септември	Празник на дзивата и картофите - село Поповяне
22 септември	Ден на Независимостта на България
Месец септември	Рок, Огън и Мотори – местността Ридо – град Самоков
Месец септември	Изложба акварел - Елка Белстойнева - Художествена галерия „Проф. Васил Захариев”
Месец септември	Младежки фестивал “Ритъмът на планината” - град Самоков
Месец октомври	

ПРОЕКТ

06-07 октомври	Фестивал на Старата градска и шлагерна песен „Самоков 2025г.”- Читалище-паметник „Отец Паисий-1859” – град Самоков
06-07 октомври	XV Международен симпозиум „Царшишманови дни в Самоков”, включващ и Балканска филмотека - Исторически музей
10 октомври октомври-ноември-декември	Документална изложба по повод 180 години от рождението на Христо Зографски – Исторически музей Самоков
20-25 октомври	Фестивал на любителските театри „Театър без граници” - Читалище-паметник „Отец Паисий-1859”
Месец октомври	Празник на Картофа
Месец октомври	Изложба графика - Владимир Чукич- Художествена галерия „Проф. Васил Захариев“
Месец октомври	Празничен концерт – 10 години ФТА „Самоков” - Читалище-паметник „Отец Паисий-1859”
Месец октомври	Церемония по връчване на Националната награда за изобразително изкуство „Захарий Зограф” - Художествена галерия „Проф. Васил Захариев“
Месец ноември	
01 ноември	Ден на народните будители - Церемония за връчване на почетни знаци и грамоти на съвременните будители; Тържествен концерт – Читалище-паметник „Отец Паисий-1859”;
ноември	Откриване на традиционна изложба „Златна есен” с картини на децата от школа „Захари Зограф” – Читалище-паметник „Отец Паисий-1859”
ноември	Церемония по връчване на Националната награда по фотографско изкуство „Анастас Карастоянов” – Галерия „Проф. Васил Захариев”
21 ноември	Ден на християнското семейство
Месец декември	
05 декември	Запалване светлините на коледната елха; Откриване на Коледен базар
05 декември	Откриване на традиционна коледна изложба с картини на децата от школа „Захари Зограф” – Читалище-паметник „Отец Паисий-1859”
13-31 декември	Коледно-новогодишни тържества
декември	Откриване на зимния туристически сезон – к.к. Боровец

Приоритет 5 „Провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината“

1. Поддържане на постоянна статистика за броя реализирани нощувка и брой туристи в Община Самоков (по зони: Самоков, Боровец, селата и общо) на база отчетен туристически данък;
2. По данни от оператора на лифтовите съоръжения, поддържане на статистика за броя посетители в ски зоната;
3. По време на събития да се събира статистическа информация за броя участници и броя посетители;

ПРОЕКТ

4. На базата на събраните данни да се правят анализи за темпа на развитие на туризма; сезонността; националността на посетителите и тенденцията на продължителност на почивката; по какъв начин е реализирана резервацията – лично или чрез посредник; начин на пътуване; ползвани услуги на място;

5. Водене на статистика колко хора посещават ТИЦ-Самоков през различните сезони;

6. Каква информация най-често се търси от страна на посетителите в ТИЦ-Самоков.

7. Други данни.

Приоритет 6 „Реклама на туристическия продукт на общината, включително участие на туристически борси и изложения“

1. Мероприятия за медийна реклама на общината;

2. Дизайн и печат на рекламни материали, туристически карти и брошури, флаери и плакати за събитията от културния календар;

3. Дизайн и печат на рекламни пана за външна реклама – брендиране на автобусни спирки, билборд реклама, рекламни пана на фасади на централно разположени обществени сгради, мобилни изложби на открито и други;

4. Участие в местни и международни туристически изложения;

TRAVEL+, Унгария	февруари 2025
ITB Берлин, Германия	март 2025
Културен туризъм, Велико Търново	септември 2025
Туризъм, Нови Сад, Сърбия	октомври 2025
WTM Лондон	ноември 2025
TTR II Bucurest, Румъния	ноември 2025
Други местни туристически изложения и срещи на браншови организации	м. януари - м. декември 2025

5. Изработване на рекламни клипове и филми за представяне на туристическия потенциал на Община Самоков.

6. Виртуална разходка в туристическите обекти;

7. Промяна и обновяване на сайта на ТИЦ-Самоков с цел да отговаря на съвременните изисквания;

8. Поддържане на Viber канал с известяване за всички предстоящи събития;

9. Активна реклама в дигиталните медии. Реклама на събития;

10. Организиране и провеждане на базари на занаятчиите от община Самоков. Провеждането ще се осъществи като част от други големи културни или спортни събития или като самостоятелни такива.

Приоритет 7 „Взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район“

ПРОЕКТ

1. Организация за управление на туристически район „Рила – Пирин“;
2. БУБСПА
3. БХРА
4. Министерство на туризма
5. Национален парк „Рила“
6. Регионален съвет за развитие на Югозападен район
7. Туристическо дружество „Рилски турист“
8. МИГ-Самоков
9. МИРГ-Самоков

Приоритет 8 „Подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти“

Основните дейности в тази посока ще бъдат насочени към развитие на кадрите, които да могат предоставят продукт и да гарантират качество на услугата.

1. Включване на учениците от ПГ по Туризм в безплатните инфотурове;
2. Осигуряване на стаж в обектите, които са част от ОП „МТТД“ и други общински обекти, част от туристическото предлагане. Дуално обучение в хотел „Арена“ и ТИЦ-Самоков.
3. Гостуване на изявени личности от местния туристически бизнес в образователния процес на учениците от ПГ по Туризм;
4. Привличане на кадри чрез социални стимули;
5. Осигуряване на условия за квалификация и преквалификация на кадрите;
6. Редовни срещи с бизнеса и включването му в процеса на търсене на решения за проблема с кадрите;
7. Организиране на тематични срещи и семинари с акцент върху съвременната специфика на бранша и по-конкретно на „новото“ търсене от страна на туристите. Активно взаимодействие с фондация „СИЙД“.

V. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ

Програмата за развитие на туризма през 2025 г. се обезпечава финансово в рамките на разчети за 2025, утвърдени с решение на Общински съвет - Самоков № 708/ 28.04.2025 г. на заседанието на Общински съвет – Самоков проведено на 28.04.2025 г.

Приходната част на програмата за развитие на туризма в Община Самоков за 2024 г. е в съответствие с чл.60, ал.1 от Закона за туризма:

1. Средствата за развитие на туризма и реализирането на долупосочените дейности се набират от:
 - средства, предоставени за изпълнение на целеви програми и проекти;
 - средства, събрани от туристическия данък;
 - дарения и помощи, средства по международни програми и споразумения, когато не е предвидено те да постъпят в държавния бюджет;

2. Съгласно чл.11, ал. 1 и ал. 2 от ЗТ приходите от туризъм се разходват по приета от Общински съвет – Самоков годишна програма за развитие на туризма, единствено за:

- изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, включително местните пътища до туристически обекти;
- изграждане и функциониране на туристически информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите;
- изграждане и поддържане на туристически обекти, които са общинска собственост или за които правото за ползване и управление е предоставено на общината;
- организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма;
- провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината;
- реклама на туристическия продукт на общината, включително участие на туристически борси и изложения;
- взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район;
- подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изпълнението на Програмата за развитие на туризма за 2025 година е предпоставка за устойчиво развитие на туризма на територията на община Самоков. Чрез ефективно ѝ прилагане и в сътрудничество между местната власт и бизнеса ще се създадат условия за повишаване на туристическия поток, удължаване на престоя на туристите и разнообразяване на туристическите продукти.

Община Самоков продължава да се утвърждава целогодишна туристическа дестинация като се стреми да се развива в съответствие с принципите за балансирано използване на природните, културно-историческите и човешките ресурси на региона, устойчивост на туристическото предлагане, конкурентноспособност, опазването на околната среда и съхраняването на автентичността на местната идентичност.

Реализацията на поставените цели и приоритети в Програмата ще допринесе за икономическото развитие на региона, повишаване на качеството на живот на местното население и утвърждаване на Самоков като предпочитано място за туризъм, отдих и културно обогатяване.

Очакван резултат от изпълнението на Програмата за развитие на туризма през 2025 година ще бъде устойчивото надграждане на постигнатите дотук резултати в сферата на туризма и утвърждаването на Община Самоков като атрактивна целогодишна дестинация.